

Í DAG

POLITISKI »KATEKISMUS« FYR FREDERIK HANSEN OG LIKAR.

Afturhaldspolitikkur

í roynd og veru

UNDIR viðgerðinni af figgjarlóginu segði: Frederik Hansen, lögtingsmaður, at í 1930'num var illa stætt hjá fiskimönnum og öðrum — og rétt er það, hann legði so eftir danum — sinum harra og lærumeistara líkur — og segði burt út, at í hesum kreppurum fannst ekki ein dani, ið vildi rétta okkum eina hjálpanð hond; men her fer Frederik Hansen fram við grovum ósannindum.

Júst í 1930'num vóru danir ósír at hjálpa okkum. Ein danskur blaðmaður skrivaði: eina græn í danska »Sosialdemokratene« og segði: hvussu neyðarsígt liv føroyingar máttu troyta. Javnaðarflokkurin setti fram uppskot um nógvar vittefvanði ábøtur; men afturhaldið: sambandið og hitt loyprisáða »sjálvstýrið« samtyktu at svara hjálpartíðbøðum dana.

AT teir ikki vóru sinnaðir at seta lógina um arbeiðsloysissutnding og arbeiðsloysiskassar í gildi í Føroyum.

AT eingin føroyingar ynskir slíkan stuðul, tí »FÆRINGEN ER ET NOJSOMT FOLK OG VANT TIL SMA INDTÆGTER. INGEN FÆRING BEHOVER AT SULTE; HVIS HAN ER FORSKANET FOR SYGDOM.«

AT keymenn ikki selja vorurnar ov dýrar, men »SÆLGER MED EN RIMELIG AVANCE.«

AT RÆDERNE IKKE ANTAGER FISKERE TIL SULTE-LØN.«

AT sosiallógirnar eru mest tær somu sum í Danmark.

AT skipafloftin veruliga ikki er so ringur, at tað er neyðugt at gera nakra áheitan til ríkisstjórnina um eina stórri endurnýggjan.

AT viðvikandi sjóverjuni var nú alt í lagi, tí nú kundu fiskitjóvur domast til óavmarkaðar botur.

AT vegararbeiðarar vanligu língu somu løn sum bóarmenn o. s. fr.

Slíkur var afturhaldspolitikkur teirra: sambandsins og hin »frælsissinnaða« sjálvstýrisflokks. Slíkar menn sum hesar — og seinri avkom teirra: fólkaflokkurin og tjóðveldisflokkurin — hava føroyingar valt á ting, og hetta er EINSAMÖLL orsøkin til, at vit eru eftirbátur á nærum øllum øjum.

Landbúnaðurin

Svenskir forbrúkarar um landbúnaðin

Eins og við allari framleiðslu soleiðis eisini við landbúnaðinum: tað eru forbrúkararnir sum í síðstu syftu skulu njóta og gera nýttu burtur úr úrtøkuni. Í Svøríki hava teir kannað, hvat fólk halda um landbúnaðin og her eru nokur dømi:

75 pst. meina, at Svøríki skal hava væl útbúgvið landbrúð fyrri at klára krepputíðir t. d. kriggi.

90 pst. meina, at landbúnaðurin skal hava somu úrtøkulíkindi sum idnaðurin.

69 pst. meina, at tað er ódýrari at framleiða landbúnaðarvörurnar í landinum enn keypa tær uttanlífra.

65 pst. meina, at svenski landbúnaðurin er ein av heimsins bestu, 13 pst. at hann er heimsins besti, 20 pst. at hann er meðal.

96 pst. meina, at svenskar landbúnaðarvörur eru goðar, 24 pst.

ögvuliga goðar og 4 pst. at tær eru vánaligar.

51 pst. meina, at svenskur matur er á hædd við tann innflutta, 43 pst. at hann er betri.

10 pst. vilja hava betri mjólk.

60 pst. meina, at politisku flokkarnir hava skyldu at styðja landbúnaðin.

34 pst. eru til reiðar at gjalda kostnaðin — 20 kr um mánaðin pr. familju — av, at landbúnaðurin fær somu úrtøku sum idnaðurin.

30 pst. meina, at staturin skal bera hesa javning.

Seinri árinu hefur tjóðveldisflokkurin tikið mong av hesum málum uppáftur og sett tey fram í uppskoti á tingi; men ikki altíð hefur eydnast at vinnid á mál, tá aðrir flokkar hava verið imót; og á meiralaða.

Nú er tjóðveldisflokkurin komin í landsstýrið og kann sostatt ávrika hinar flokkarnar meira, enn tá hann sat í andstöðu.

Vonandi verður flokkurin nú

ágrýtin at taka uppáftur javnaðaruppaskotini og til at fáa landsstýrispartnarar sínar at taka undir. Á löggingi veitir javnaðarflokkurin fulla undirtøku.

SPYGGING.

Tað hendir, at børn spýggja í heilum, nærum hvørja ferð tey hava etið; men ikki hefur tað eydnast higartil at finna eina organisma orsøk til hetta.

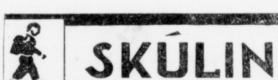
Spýggingin byrjar vanligu móti endanum av fyrsta hálva árinum frá tí barnið er føtt og kann vara við til 7 ára móti, barnið er 2 ár. Hetta eru psykisk viðurskifti hjá barninum og koma vanligu fram í yvirgangstíðini, tá barnið fer frá flótandi kosti og til meira fastan kost.

Tað er tí av týðningi at læra barnið so smátt fáa fastan kost frá tí, tað er 3 mánaðir gamalt, so tað so við og við kann venja seg til tann kostin, tað skal fáa 6-7 mánaðir gamalt.

Tað ger barninum einki meir, at tað spýr. Spýggingin fer lættliga fram, og barnið er líka frískt beinavegin, sum liðugt er; men tað kann henda at tað við vøkstrið mæssir matalistin; tí eigur ein at byrja tíðliga at geva barninum fastan ella hálvfastan mat so tíðliga sum gjørligt.

NÝGGJAR STJÓRNUR. Á stjórnavistovni Mount Wilson og Palomaru hava nýliga — bert eftir einu eina: viku — rakt við 4 supernovair — eksploderandi stjörnur, sum hvør sær gevur 1 milliard ferðir so nógv ljós og hita frá sær og sólin. Síðan stjórnufróðingar í 1885 fóru at hyggja eftir supernovum hava teir rakt við 126 slíkar kosmískar sprengingar. Tað, at teir raktu við 4 sprengingar í eina viku, halda vísindsmenn, ikki vera nakað prógv fyrri, at kosmisku sprengingarnar eru vordnar tíðari.

FØROYSKAR SKULABOKUR.

Lat meg beinavegin siga, at eg ikki tikið orðið sum pedagog ella skúlamaður; men bert sum ein vanligur faðir, ið á besta hátt royndir at stuðla børnunum í at fáa hitt besta burtur úr skúlagongdini.

Eg ívist ikki í, at flest allir lærarar royndir sít besta; tað skal eg í øllum førum bera teimum lærarum, ið dagliga rokja undirvísingini hjá mínum børnunum; men eg eri komin til tað úrslit, at lærarar kann vera so goður, hann vera við, men við teimum bókum, ið skúlin nú nýtir, man vera torført við allarí: frálering.

Her sípi og serstakliga til føroysku lærebøkurnar, sum eg haldi: er lítill hósandi til skúlabrúks í nógvum førum; tær eru ov torførar og leggja ikki á rað við barnsins fatingarevni í teimum ymiskum aldurstigunum.

Bíbliusögna fara børnini undir sum heilt smá. Hon er avleið tung fyrri smærri børn, Lesibók, 2. partur, er beinleiðis ónýttuligur, roka-

fullur av torførum orðum og orðaføllum. Skrivligt føroyskt er skilaleyst lærutílfar hjá børnum á teimum aldurstigum, hon er ætlað til Føringasögan má beinleiðis umskrivast, um hon skal gerast fatulig og nýttilig fyrri skúlabørn.

Mikið kundi verið at lagt aftrat, men lat hetta vera eina áminning til teirra, ið takast við skúlabøkum, tí eisini foreldur eru eitt lið í allari uppaling.

Faðir.

Gerid so væl at hýsa mær hesum reglum í blaði tykkara:

Goði Danbjørg!

Tú skalt hava tøkk fyrri goðu orði tui í útvarpinum, tá tit talaðu um figgjarlógina.

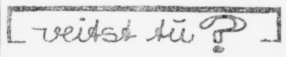
Tú nevndi nakað um, at hesir ymisku sjálvstýrismennir allar fegnast sóu okkum syngja føroyskar sangir tvørtur um hitt føroyska flaggið, meðan teir ikki lögdu stórvægis í okkum, tá talan var um mat í munnin, klæði: uppá kroppin og tak út yvir hövdið.

Jú, vissuliga tala teir, sum vóru teir so ovurgóðir við móðurmálið og serliga — flaggið.

Í sambandi við hesi miklu kærleiksorð til mál og flagg fari eg at biðja teg gera mær ein beina: vilt tú ikki næstu ferð, tit varpa okkurt út av tingi, spyrja Hákon Djurhuus, lögmann, hvat flagg hansara norður: í Klakksvík endaði?

Við javnaðarkvøðu

Sosialistur.

AT tá ið talað og samráðst var um vantlukufiskimark sáttmálan, sum fólkaflokks-, sjálvstýris- og sambandsmenn fingi í lag í 1955, segði núverandi lögmaður á fundi við ríkisstýrið: »Jeg holder på havenes frihed.«

AT Hanus við Høgdalsá einaferð hefur sagt, at einans loysingin helt tjóðveldisflokkinum saman, og at hann skrednaði so skjótt, flokkurin tók eina greiðu sosiala stóðu, tí í flokkinum vóru menn við nógvum ymiskum áskoðanum: fiskimenn og reiðarar, arbeiðsmenn og arbeiðsgevarar, loysingarmenn av ymiskum gradum o. s. fr.

AT lagna fólkaflokksins í føroyskum politikki hefur verið tann, at tað fyrsta teir gjørdur, tá teir aftaná valið í 1950 komu til ræðið, var at biðja dan't um pening at bjarga Sjóvinnubankanum við, og at tað fyrsta teir gjørdur, nú teir aftur komu til ræðið, var at biðja dan't um 34 milj. kr. til sjúkrahúsbygging.

AT tá ið tingmenn stuttleikaðu sær yvir uppskotið hjá Marius Johannesen um at leggja tolt á »Anders And« og »Skipper Skreke«, var tað onkur tingmaður, ið hevði uppskot um at lata »14. september« koma undir hesa nýggju tolldeildina.

AT »14. sept.« undan valinum skreyði, at tann sum valdi K. J. Mohr var við til at økja um reðaravalið á tingi.

Haldið Sosialin

ALGIER. Í einum av undirstovnum Sameindu tjóða helt umboðsmaðurin fyrri Algier stóra roðu, har hann talaði um hjálandspolitikk og tær stóru sjálvneðshugsjónirnar, ið nú høvdu sígrað. Hann segði m. a.:

— Vit vóru kúgaðir undir okkara kolonialismunnar, vit hava sæð okkara mál skúgvast til viks, okkara mentan niðurtráðaða, rasuhat og tó, gjøgnum hina longu náttina, hava vit varveitt okkara mentunnarliga eyðkenni, gjøgnum stríðið hava vit varveitt demokratisku hugsjónirnar, mannavirðið, javnaða og virðing fyrri einstaklingum. Tað ið vit eru her í dag er tað ein vinnsluburður um hesar hugsjónir, hetta frælsi, hesa mentan.

Vert er at leggja aftrat, at roð an varð hildin á klangfullum fronskum við øllum teimum oratorisku loyðarmálum, ið serkenna franska málið.

»GAMLA SJÁLVSTÝRIÐ«.

Hvussu er grundarlagið undir hesum sokallaða »sjálvstýrislandsstýrinum? Vit kunnu trívast í hvat skrivað verður úr Klakksvík (Hákon Djurhuus?) í 1944 til Dagblaðið:

»Sum øllum kunnugt, er »Gamla sjálvstýri« útteytt. Her norðurl hövdu teir erri nú eitt kvøldið ... Bodni í erri vóru menn or øllum 3 sambandsflokkunum (máttloysisflokkunum), har hvor einstakur eftir foriminu fekk høvi til at frambera gravrøður yvir »Gamla sjálvstýri.« sum á bartalsmessu í tior stillisliga andabist og fólmað sum grasið á markini, ja, soleiðis fer alt tað, ið ónatúrligt og óekta er, og ið ongastæði hefur heima.«

Hetta er so høvudsstaðulinn undir fólkaflokkslandsstýrinum, ið eins og alt, ið ónatúrligt og óekta er, man fara at fólma á sama hátt sum »Gamla sjálvstýri« fólmaði á sinni í Dagblaðnum.

TAD ER VERULEIKI

AT SAMAL PETERSEN, lögtingsformaður — og tað hóast sínar undanflokkslegar í útvarpinum undir figgjarlógarviðgerðini — á politiskum fundum í Norðoyum hefur sagt at á Føroya lögtingi fannst egin flokkur, sum vildi hava nakað við Kjørtan Mohr at gera.

AT SIGFRIED SKAALE, borgarstjórin í Tórshavn, undir figgi arlógur viðgerðini á tingi segði, at Føroya fólk skal »sviða« fyrri tann yvirtøku- og loysingarpolitikk, ið nú skal troðkast inn á Føroyingar.

AT bara yvirtøkan av sosialmálunum í fyrsta umfari verður at kosta føroysku skattaborgararum 8 milj. kr. eyka í skatti og tolli, samstundis sum sosial lóggávan sjálvandi kemur at minna »Orvegis í víði«.

AT Marius Johannesen nú bart út hefur sagt, at einasta grund fyrri yvirtøkuni av skúlanum er tann, at honum ikki stæður, at tað í heimastýrislógini dæmar, at vit skulu læra danskt »væl og virðiliga.«

JAVNAÐARMÁLINI.

Javnaðarflokkurin hefur gjøgnum árinu havt frammi mong uppskot til botan av korunum hjá arbeiðaraflokkini, gomlum, avlommum og øðrum treingjandi, men torført hefur verið at vinnid frama fyrri mongum av teimum.

Við at taka tey uppáftur og uppáftur hefur tað eydnast í nógvum